

ОСНОВИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ: КОНЦЕПЦІЇ, ПІДХОДИ ТА ТЕХНІКИ

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

2025

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет

Бібліотека

Основи практичної психології: концепції, підходи та техніки

Бібліографічний покажчик

Миколаїв
2025

УДК 159.98
О-75

Укладачі: Д. В. Ткаченко

Редактор: О. О. Цокало

0-75 **Основи** практичної психології: концепції, підходи та техніки : бібліографічний покажчик / уклад. Д. В. Ткаченко ; за ред. О. О. Цокало. Миколаїв : МНАУ, 2025. 48 с.

УДК 159.98

© Миколаївський національний аграрний університет, 2025

© Бібліотека МНАУ, 2025

ПЕРЕДМОВА

Бібліографічний покажчик «Основи практичної психології: концепції, підходи та техніки» систематизує ключові наукові та навчально-методичні джерела, що висвітлюють теоретичні засади й практичні інструменти психологічної діяльності. У покажчику представлено класичні та сучасні концепції особистості, психічного розвитку й міжособистісної взаємодії, а також основні напрями практичної психології — когнітивно-поведінковий, гуманістичний, психодинамічний, екзистенційний та системний.

Окрему увагу приділено методам психологічного консультування, психокорекційним і психотерапевтичним технікам, підходам до роботи з емоційною сферою, поведінковими патернами, стресом і життєвими кризами. Матеріали покажчика відображають сучасні підходи до надання психологічної допомоги в різних сферах практики.

Бібліографічні описи подано мовою оригіналу з дотриманням вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилення. Загальні положення та правила складання». Покажчик адресований науковцям, викладачам, студентам психологічних спеціальностей, практичним психологам та всім, хто зацікавлений у поглибленні знань з практичної психології та вдосконаленні професійних компетентностей.

Розділ 1. Теоретичні основи практичної психології

1. Аршава І. Ф., Носенко Е. Л. Психологія особистості : підручник. Дніпро : ЛІРА, 2024. 500 с. URL: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-V..pdf>.

Підручник містить результати узагальнення сучасного стану досліджень психології особистості, які надають системне уявлення про підходи до описання: структури особистості, в основу яких покладено кореляційний підхід до вивчення диспозиційних особистісних рис; дослідження саморегуляції особистості, які базуються на контекстуалізованому підході до вивчення так званих «динамічних рис», представленою: когнітивно-адаптивною теорією особистісних рис, соціально-когнітивною теорією; когнітивно-афективною моделлю особистості і когнітивно-експерієнціальною теорією формування внутрішнього світу людини.

2. Великодна М. С. Поточні стандарти для проведення й опису емпіричних і теоретичних психологічних досліджень: огляд методологічних чеклістів. *Габітус*. 2025. Вип. 74. С. 79-85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2025_74_15.

3. Гаврюшенко В. Теоретичні основи дослідження міжособистісної взаємодії в психології. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2021. Випуск 11. С. 37–47. DOI: <https://doi.org/10.30970/PS.2021.11.6>.

У статті розглядається взаємодія як процес впливу сторін одна на одну, обумовлений їх індивідуальними й (або) груповими цілями.

4. Гейз Н. Коротка історія психології. Київ : Наш Формат, 2025. 320 с.

5. Горностаєв П. П. Консультативна психологія. Теорія і практика проблемного підходу : монографія. Київ : Ніка-Центр, 2025. 416 с.

У монографії реалізовано проблемний підхід до теорії та практики консультативної психології, в основі якого лежить детальний і всебічний аналіз психологічних проблем людини.

6. Гроф С. Психологія майбутнього. Уроки сучасних досліджень свідомості / перекл. О. Редчиць. Львів : Терра Інкогніто, 2019. 400 с.

7. Девід М. Басс. Еволюційна психологія: Нова наука про людську психіку. Том 1. Основи. Київ : Науковий світ, 2025. 358 с.

8. Девід М. Басс. Еволюційна психологія: Нова наука про людську психіку. Том 2. Людина та суспільство. Київ : Науковий світ, 2025. 424 с.

9. Дідора М. Особливості діяльності психолога в сучасних українських реаліях. *Майбутнє психології в умовах сучасної України* : збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 травня 2024 р.). Київ : НУБіП України, 024. С. 104-106. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u178/240424_new.pdf.

10. Драгола Л. В. Методологічні основи сучас-

них психологічних досліджень: міждисциплінарний підхід. *Психологічний журнал*. 2025. Вип. 14. С. 24-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psj_2025_14_5.

У статті розглядаються методологічні основи сучасних психологічних досліджень, акцентуючи увагу на важливості міждисциплінарного підходу в психолого-наукових розробках. Автори аналізують ключові принципи, методи та стратегії, що використовуються в психології, а також зосереджуються на необхідності інтеграції різних дисциплін для досягнення більш глибоких та комплексних результатів.

11. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2021. 388 с.

У навчальному посібнику розкриваються базові знання з психології, а саме: поняття про психологічну науку, її основні категорії, методи, принципи, етапи історичного розвитку. Окрема увага приділяється висвітленню властивостей психічних процесів, розкриттю психологічної будови особистості, її тлумачення у різних теоріях, основ її творчості.

12. Кацавець Р. С. Психологія особистості : навчальний посібник. Київ : Алерта. 2021. 134 с.

Навчальний посібник висвітлює психологію особистості людини. Особистість розглядається як багатогранне і динамічне утворення. Йдеться про місце людини у системі суспільних відносин, де вона формується як особистість. Проілюстровано процеси освоєння діяльності, як вищої форми пізнавальної діяльності; виокремлено особливості і риси особистості, що визначають її індивідуальність. Підкреслено роль поведінки, як

зовнішній прояв діяльності та дій особистості. Зокрема, простежуються принципи моралі, норми права, традиції, закріплені у суспільстві; умови, що сприяють здійсненню мети як бажаного результату.

13. Купцов А. Майбутнє психології в умовах сучасної України. *Майбутнє психології в умовах сучасної України* : збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 травня 2024 р.). Київ : НУБіП України, 2024. С. 36-37. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u178/240424_new.pdf.

14. Лучанінова О. П. Психологічна наука у воєнний і повоєнний періоди України: теоретико-методологічний аналіз дослідження. *Імідж сучасного педагога*. 2025. № 1. С. 70-75.

15. Матяш М. М., Лазуренко О. О., Тертична Н. А. Основи психології: теорія і практика : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім, 2025. 288 с.

16. Панок В. Г., Чаплак Я. В., Андрєєва Я. Ф. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультаування : навчальний посібник / за ред. В. Г. Панка, І.М. Зварича. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 384 с. URL: <https://surl.li/ryudjg>.

У навчальному посібнику висвітлюються теоретико-методологічні та прикладні проблеми психологічного консультаування. Використано інтегративний підхід у висвітленні сучасних тенденцій розвитку психологічного консультаування як одного з основних видів надання психологічної допомоги.

17. Прищак М. Д., Гречановська О. В. Психоло-

логія особистості : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2024. 219 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2024/Pryshchak_2024_219.pdf.

Посібник містить теоретичні матеріали з психології особистості, матеріали для самостійної роботи, список рекомендованої літератури, короткий термінологічний словник.

18. Психологія міжособистісних взаємин та комунікації : навчально-методичний посібник / уклад. Л. А. Онуфрієва, О. М. Чайковська. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2021. 128 с. URL: <https://surl.li/hiwxzm>

19. Рибалка В. Методологічні перспективи сучасної психології. *Майбутнє психології в умовах сучасної України* : збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 травня 2024 р.). Київ : НУБіП України, 2024. С. 10-12. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u178/240424_new.pdf.

20. Турбан В. В. Становлення поняття «особистість» в українській психології: сучасні трактування. *Цілісний підхід у психології особистості: особливості теорії та практики* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 27 ТРАВНЯ 2021 р.). Кропивницький : ФОП Піскова М.А., 2021. С. 6-8. URL: https://cusu.edu.ua/images/files-2021/07/ZT_27.05.21.pdf

Розділ 2. Основні напрями та підходи в практичній психології

2.1. Когнітивно-поведінковий підхід

21. Архангельська М. В. Когнітивно-поведінкова терапія в діяльності психолога. *Психологія особистості фахівця в умовах воєнного часу та поствоєнної реабілітації* : збірник матеріалів ІХ всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 25 жовтня 2024 р.). Львів : ЛДУВС, 2024. С. 31-34. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bit-stream/1234567890/8328/1/25_10_2024.pdf#page=32

22. Батраченко І. Г., Плошинська А. А. Когнітивна психологія фізичної активності особистості : монографія. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2023. 228 с. URL: http://lib.dnu.dp.ua/rep/ps/knygy/avtor/Kognityvna_psyhologiya_fizych_aktivn_osob.pdf.

Монографія присвячена дослідженню когнітивних чинників фізичної активності особистості, обґрунтовано концептуальні засади дослідження когнітивних чинників фізичної активності особистості та емпірично встановлено психологічний зміст особистісних конструктів, імпліцитних концепцій та наративів фізичної активності.

23. Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Дж. Вступ у когнітивно-поведінкову терапію / перекл. з англ. Я. Кремінська ; за ред. К. Явної, О. Романчука. Львів : Свідчало, 2014. 410 с.

24. Данилова Т. Декілька слів про когнітивну

терапію, засновану на майндфулнес. *Психологія: сучасні методики та інновації у досвіді діяльності практичного застосування* : збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю (м. Умань, 15 квітня 2021 р.). Умань : Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2021. С. 42-45. <https://surl.li/djkcoo>.

25. Дерев'янка С. П. Сучасна проблематика когнітивно-поведінкової терапії. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія». 2021. № 13. С. 104–109. DOI: <https://doi.org/10.25264/2415-7384-2021-13-104-109>.

У статті презентовано короткий огляд сучасних досліджень (за останні п'ять років) у галузі когнітивно-поведінкової терапії. Виділено теоретико-методологічний та методичний напрями досліджень.

26. Дерев'янка С. П. Сучасні технології та тренінгові розробки у парадигмі когнітивноповедінкової терапії. *Сучасні психологічні тенденції підтримки та відновлення психічного здоров'я особистості: теорія та практика* : збірник тез доповідей II міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Харків, 24-25 вересня 2021 р.). Харків, 2021. С 27–28. URL: <https://surl.li/xzjzyk>

27. Джаббарова Л. В. Сучасна когнітивно-поведінкова терапія. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2020. Вип. 34. С. 64-65. URL: <https://newroute.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/%D0%92%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA->

34.pdf#page=64.

Стаття присвячена когнітивно-поведінковому напрямку психотерапії. Проаналізовано когнітивну складову КПТ. Акцентовано увагу на особливостях сучасної когнітивно-поведінкової психотерапії.

28. Джудіт С. Бек. Когнітивно-поведінкова терапія: основи та практика. Київ : Науковий світ, 2023. 460 с.

29. Іщук Н. В. Філософські і релігійні джерела когнітивно-поведінкової терапії. *Філософія релігії та медицини в постсекулярну добу* : матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького) (м. Київ, 11-12 червня 2024 р.). Київ, 2024. С. 71-74. URL: <https://surl.li/cczgmv>.

30. Когнітивна психологія : навчальний посібник / уклад. Н. І. Жигайло, О. В. Шевяков, Я. А. Славська. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 296 с.

31. Максименко С., Деркач Л., Кіричевська Е., Касинець М. Психологія когнітивних процесів : науковий посібник. Київ : Видавництво Людмила, 2022. 420 с. URL: <https://surl.lu/dneykt>.

У науковому посібнику представлено напрацювання щодо особливостей методології генетичної та когнітивної психології її міждисциплінарних та трансдисциплінарних досліджень особистості та її внутрішнього світу.

32. Палеха Ю. І., Бабак А. О. Застосування методів когнітивної психології в сучасному світі. *Ін-*

формація, комунікація та управління знаннями в глобалізованомк світі : збірник матеріалів V міжнародної наукової конференції (м. Київ, 23-24 червня 2022 р.). Київ : КНУКіМ, 2022, С. 73-75. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052368.pdf#page=73>.

33. Роберт Л. Техніки когнітивної терапії. Посібник психотерапевта. Київ : Науковий світ, 2023. 748 с.

34. Сильмаха А., Кульчицька А. Поведінкові і когнітивно-поведінкові моделі практики практичного психолога. *Особистість і суспільство: методологія та практика сучасної психології* : матеріали VII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Луцьк, 13 травня 2020 р.). Луцьк : ПП Іванюк В. П, 2020. С. 129-131.

35. Сняданко І. І., Грищенко О. В. Теоретико-психологічний аналіз поняття "когнітивна установка". *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. Вип. 5. С. 175-182. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-20-58-5-175-182>.

У статті розглянуто такі поняття, як: установка, когнітивна установка, етична установка, трансакційний аналіз, раціонально-емоційна терапія, раціональні судження, поведінка, емоції. Здійснено аналіз раціонально-емоційного підходу А. Елліса, зміст якого полягає в тому, що сильний емоційний наслідок слідує за важливою подією, але насправді емоційний наслідок виникає під впливом системи переконань людини.

2.2. Гуманістичний підхід

36. Бугерко Я. М. Сучасні підходи до проблеми особистісного та професійного розвитку в ракурсі гуманістичної психології. *Психологічні студії*. 2023. № 2. С. 26–33. DOI <https://doi.org/10.32782/psych.studies/2023.2.3>.

У статті розглянуто психологічні особливості особистісного розвитку як цілеспрямованої різноаспектної самозміни особистості, під час якої відбувається максимальне морально-етичне та діяльнісно-практичне самозбагачення та саморозкриття особистості; постійне самозростання, спрямоване на успішну самоактуалізацію внутрішніх ресурсів та самореалізацію у суспільно-громадському та професійному житті.

37. Видолоб Н. О. Розуміння психічного здоров'я особистості представниками гуманістичної психології. *Молодий вчений*. 2017. № 9.1. С. 21-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_9.

38. Володарська Н. Д. Гештальт-технології у відновленні психологічного здоров'я особистості. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Вип. 1. С. 68-73. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.1.10>.

У статті проведений теоретико-методологічний аналіз проблеми застосування гештальт-технологій у відновленні психологічного здоров'я особистості на прикладі наданих супервізій шкільним психологам. Розглянуто методи відновлення нарративного поля визначення складних кризових життєвих ситуацій, які визначають психологічне здоров'я особистості.

39. Зварич І. М., Чуйко Г. В., Колтунович Т. А.

Екзистенційна та гуманістична психологія : навчальний посібник / за ред. В. Г. Панка. Чернівці : ЧНУ, 2019. 496 с. URL: <https://surl.li/yaulol>.

У посібнику наводяться факти біографії, викладено й аналізуються основні теоретичні положення, ідеї, переконання, позиції та погляди, запропоновані представниками екзистенційної та гуманістичної психології, а також методи, прийоми і техніки надання людям психологічної допомоги. основна увага зосереджена на непересічному значенні екзистенційної та гуманістичної психології не лише для теоретичної підготовки та майбутньої практичної діяльності майбутніх психологів, але й для формування їх світогляду.

40. Зорій Н. Соціально-філософські аспекти гештальт-психології. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. 2015. № 4. С. 109-112. URL: <https://dspace.bsmu.edu.ua/handle/123456789/14513>.

41. Калініченко Є. , Колодяжна А. В. Сучасні напрями психотерапії: гуманістична психологія. *Вища технічна освіта XXI століття: виклики, проблеми, перспективи* : збірник наукових праць за матеріалами II міжнародної науково-практичної конференції (м. Краматорськ - Івано-Франківськ, 14-15 грудня 2023 року). Івано-Франківськ : ДонНАБА, 2023. С. 149-152. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/25702>.

42. Лукеча І. Історичний нарис досліджень проблематики особистісної свободи у психологічній науці: гуманістична парадигма. *Збірник наукових праць: психологія*. 2018. Вип. 22. С. 129-137. DOI: <https://doi.org/10.15330/psp.22.129-137>.

Стаття присвячена аналізу сучасних теоретичних досліджень проблематики особистісної свободи в психології. Прослідковується формування наукових уявлень про особистісну свободу серед українських вчених та виокремлення цієї інформації в самостійну наукову проблему в сучасній українській психології.

43. Максименко С. Біхевіоризм, гештальт-психологія та структурний підхід Вундта. *Проблеми сучасної психології*. 2017. С. 7-14. Вип. 35. DOI: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2017-35.%25p>.

44. Маскельє І. Прагнути свого життя: гештальт-терапія сьогодні. Київ : Видавництво Ростислава Бурлаки, 2025. 208 с.

Книга розкриває історію п'ятдесяти років розвитку гештальт-терапії, а також його тенденції у сучасному світі.

45. Маслюк А. М. Гуманістична парадигма української психології. *Психологічний часопис*. 2018. № 9. С. 169-182. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2018.9.19.12>.

У статті здійснено аналіз становлення гуманістичної парадигми української психології. З'ясовано, що зародження української професійної психології починається з XVII століття в Києво-Могилянській колегії: І. Гізель створив перший повний курс психології і, таким чином, сприяв виникненню професійної психології в Україні; Ф. Прокопович розробив детальну класифікацію емоцій, а Г. Кониський – першу національну вікову періодизацію розвитку особистості. Гуманістична парадигма продовжила своє формування в XX столітті в працях вчених української діаспори: формування психіки українського народу; розвиток особистості й осві-

ти; психологічні портрети Т. Шевченка, А. Шептицького та інших відомих українців, через призму психоаналізу; основи етнічної психології, принципи психотерапії та гіпнотерапії та ін.

46. Панок В. Г., Чаплак Я. В., Андреева Я. Ф. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультаування : навчальний посібник / за ред. В. Г. Панка, І.М. Зварича. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 384 с. URL: <https://surl.li/ryudjg>.

У навчальному посібнику висвітлюються теоретико-методологічні та прикладні проблеми психологічного консультаування. Використано інтегративний підхід у висвітленні сучасних тенденцій розвитку психологічного консультаування як одного з основних видів надання психологічної допомоги.

47. Трач Р.С. Гуманістична течія у психології. Психологія і суспільство. 2017. № 2(68). С. 33-40. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2017.02.033>.

У статті в історико-аналітичному ракурсі подається розрізнення та висвітлюються понятійно-категорійні й психофеноменальні особливості постання і розвитку трьох головних течій поступу психологічної науки за останніх півтора століття, а саме природничо-наукової, психоаналітичної і гуманістичної.

48. Шаповалова Л. А. Концептуалізація гуманістичної теорії К. Роджерса, центрованої на людині. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. № 68. С. 159-166. URL: <http://vestnikzgia.com.ua/article/view/94480>.

49. Шахова О. Г., Кучук Н. В. Розвиток навичок усвідомленості в процесі навчання гештальт-

терапії. *Особистість, суспільство, війна* : тези доп. учасників міжнар. психолог. форуму (м. Харків, Україна, 26 квіт. 2024 р.). Харків : ХНУВС, 2024. С. 347-351. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/21246>

2.3. Психодинамічний підхід

50. Бессманн У., Реммерс А. Позитивна психодинамічна психотерапія: підручник. Вісбаден : WAPP Press, 2025. DOI: <https://doi.org/10.52982/978-3-910225-06-0>

51. Буцикін Є. Про феноменологічне обґрунтування психоаналізу. *Філософська думка*. 2021. № 3. С. 149-165. <https://doi.org/10.15407/fd2021.03.149>.

Стаття є попереднім начерком феноменологічного опису досвіду психоаналізу з метою феноменологічного обґрунтування засадових психоаналітичних понять та явищ. Розглянуто фазову структуру досвіду психоаналізу, а саме: тривогу аналітика, психоаналітичну редукацію, психоаналітичний аналіз та інтерпретацію.

52. Валявко І. Зигмунд Фройд і психоаналіз в Україні (перша половина ХХ століття). *Філософська думка*. 2020. № 2. С. 65-85. DOI: <https://doi.org/10.15407/fd2020.02.065>

53. Васильченко О., Жданова Т. Технологічно-психодинамічний підхід до оцінки психологічного стану: можливості і перспективи. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. Вип. 1(73). С. 260–274. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-260-274>.

Стаття досліджує ситуацію з діагностикою психоемоційного стану і соціальної адаптованості в світі і в Україні. Вивчено світові підходи до діагностики психоемоційного стану і проблематика цієї сфери, сформульовано пошукову мету дослідження: "необхідно знайти технологію, яка б використовувала психодинамічний підхід і водночас спростила для фахівця інтерпретацію даних", і запропоновано рішення: Інтегральна Інструментальна Психодинамічна Діагностика (ІІПД) як психодіагностична технологія.

54. Іванюк У. В., Конотопчик В. Ю. Кататимно-імагінативна психотерапія – ефективний психоко-рекційний інструмент сучасної психодинамічної психотерапії. *Суспільні трансформації: людина, держава, соціум* : матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 29 жовтня 2020 р.). Львів : Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2020. С. 98-102. https://li-maup.edu.lviv.ua/uploads/media/content/Zbirnyk_MAU_P_29102020.pdf.

55. Кантарьова Н. Можливості сучасної короткострокової психодинамічної терапії в Україні. Соціальне підприємництво як інструмент відновлення України: *Форум стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва* : тези доповідей (м. Чернігів, 16 вересня 2024 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 58-60. <https://ir.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/390e67e8-0922-4537-abc8-6e54acb0c8b6/content#page=58>

56. Кириченко В. Групова психодинамічна терапія у державних клініках Європи: огляд емпіричних досліджень. *Вісник Національного університе-*

ту оборони України. 2024. Вип. 79(3). С. 51–56. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2024-79-3-51-56>.

У запропонованій статті розглянуто опис методів та стилів роботи групових психотерапевтів у державних спеціалізованих відділеннях Данії, Іспанії та Норвегії, а також зазначено обґрунтування результатів їх роботи терапевтичним ефектом. При огляді переваг та недоліків методології проведення психодинамічних малих груп у згаданих країнах, проведено паралелі щодо перспективи впровадження цих методів в Україні.

57. Конотопчик В. Ю. Психодинамічна психотерапія як одне з ключових спрямувань сучасної психотерапії. *Суспільні трансформації: людина, держава, соціум* : матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 29 жовтня 2020 р.). Львів : Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2020. С. 107-110. https://litmaup.edu.lviv.ua/uploads/media/content/Zbirnyk_MAUP_29102020.pdf.

58. Лазос Г. Психодинамічний погляд на проблему резильєнтності. *Український психоаналітичний журнал*. 2023. , 1(3), 35–44. <https://doi.org/10.32782/upj/2023-3-6>

59. Посунько В. А., Мірошніченко О. М. Психодинамічна концепція захисних механізмів психіки особистості. *Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи* : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 04 листоп. 2022 р.). Чернігів : Академія ДПтС, 2022. С. 439-442. URL: <https://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/>

Konferenciya_04.11.pdf#page=439.

60. Психодинамічний підхід до глибинного пізнання психіки з використанням психомалюнків / Л. Я. Галушко, І. В. Євтушенко, К. В. Ткаченко, І. О. Сергата, Д. В. Бульченко. *Наукові записки ЦДУ ім. Володимира Винниченка. Серія : Психологія*. 2024. Вип. 1(3) С. 38-49. DOI : <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2024-1-5>.

У статті стверджується, що використання у процесі функціонування груп активного соціально-психологічного пізнання (АСПП) візуалізованої самопрезентації психіки (за тематичної її диференціації) актуалізує дієвість пралогічного мислення.

61. Трач Р. С. Психоаналіз Зигмунда Фрейда як основа людинознавства. *Психологія і суспільство*. 2021. № 1. С. 150-159. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2021.01.150>.

62. Шамлян К.М., Кириченко В.Е. Ефективність психодинамічної терапії в клініках Європи: огляд сучасних мета-аналізів. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2024. Т. 35 (74), № 6. С. 205-209.

Стаття присвячена систематичному аналізу досліджень колег із Німеччини, Франції та Італії, спрямованих на оцінку ефективності психодинамічної терапії у роботі з клінічними пацієнтами.

63. Шауенбург Г. Психодинамічна психотерапія депресії. *Український психоаналітичний журнал*. 2025. Вип. 3(2), 118–133. DOI: <https://doi.org/10.32782/upj/2025-3-2-11>.

64. Яценко Т. С., Полянничко О. М., Педченко О. Психодинамічна методологія глибинного пізнання психіки суб'єкта. *Особистість в умовах кризових викликів сучасності* : матеріали методологічного семінару НАПН України (м. Київ, 24 березня 2016 р.). Київ : НАПН України, 2016. С. 237-247. URL: <https://surl.li/aikdka>

2.4. Екзистенційний підхід

65. Демчук О. О. Екзистенційний напрямок в сучасній психології. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2016. Vol. IV (44), Issue: 92. P. 73-76. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/03/Existential-trend-in-the-modern-psychology-Demchuk-O..pdf>.

У сучасній теорії та практиці психологічного консультування екзистенційний напрям представлений дуже слабо, хоча його потреба очевидна. Так, в основі екзистенційних криз може бути смерть, перехідні періоди як в особистому житті, так і в професійній діяльності, прийняття безповоротних рішень, раптова ізоляція, пошуки сенсу життя, тобто проблеми, що перебувають у компетенції вікового екзистенційного консультування.

66. Завгородня О. В. Розробка принципів інтегративно-екзистенційного підходу. *Теоретичні дослідження у психології*. 2018. Т. V. с. 112-123. URL: <https://surl.li/yqndpf>.

Окреслено принципи і методи інтегративно-екзистенційного підходу, які можуть бути продуктивними в контексті фасилітації інтеграційних проце-

сів в психології. Запропоновані методичні інструменти, розширені і технологічно конкретизовані стосовно актуальних психологічних проблем, можуть сприяти їх новому баченню у спільному просторі різних традицій, теорій, дослідницьких підходів.

67. Каліщук С. М., Токарева Ю. М. Екзистенційно-системний аналіз образу майбутнього особистості. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2024. Вип. 35(74)(6). С. 95-99. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.6/16>.

У статті обґрунтовано екзистенційно-системну методологію часової полярності життя особистості, в якій існує дихотомія, з одного боку, «Я теперішнього», феноменології життя зараз і минулого досвіду та, з іншого боку – уявлення про майбутнє через становлення «Я», через переживання викликів, переоцінку простору можливостей і заданих ззовні умов.

68. Кучина В. В. Адаптація та валідація англomовної версії опитувальника вінцента ван брюггена «Види екзистенційної тривоги». *World Science*. 2020. Вип. 6(58). С. 56-65. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30062020/7123.

У статті пропонуються результати адаптації української версії англomовного опитувальника В. Ван Брюггена (університет Твенте, Нідерланди) *Existential Concerns Questionnaire (ECQ)*.

69. Паркулаб О. Г. Екзистенційна психологія як філософський праксис. *Науковий вісник ХДУ Серія Психологічні науки*. 2018. Том 1, № 3. С. 104-110. URL: <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/333/311>.

У статті висвітлено проблеми аналізу екзистенції та становлення екзистенційної психології, психотерапії та консультування як філософського практику. У зв'язку з цим розкрито історичні корені екзистенційної парадигми, розглянуто філософські та літературні групи її витоків.

70. Терехова Л. Перспективи становлення екзистенційного підходу в прикладній психології. Психологія і суспільство. 2014. № 3(57). С. 30-37.

У статті окреслено гуманітарні питання, зумовлені переорієнтацією мети діяльності кримінально-виконавчої системи України з виконання покарань на ресоціалізацію засуджених. Обґрунтовано потребу світоглядної зміни пенітенціарного персоналу на основі принципів екзистенційно-гуманістичної психології.

71. Черниш Ю. В., Гудима О. В. Екзистенційні потреби людини: теоретичний аспект. *Questions regarding the problems of higher education : the IX International Scientific and Practical Conference (Bordeaux, France, March 04-06, 2024). Bordeaux, 2024. P. 357-362. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2024/02/QUESTIONS-REGARDING-THE-PROBLEMS-OF-HIGHER-EDUCATION.pdf#page=358>.*

Розділ 3. Психологічне консультування в умовах воєнного стану

72. Андрієті А. В. Деякі аспекти психологічного консультування військовослужбовців в умовах війни. *Габітус*. 2024. Вип. 66. С. 91-96. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.66.14>.

Стаття присвячена розгляду окремих підходів щодо психологічного консультування військовослужбовців сектору безпеки і оборони України.

73. Андрієвський К. Д., Лисенкова І. П. Психологічні особливості надання консультативної допомоги дітям в період воєнних дій. *Габітус*. 2023. Вип. 55. С. 45-49. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.55.7>.

Ця стаття розглядає психологічні особливості та методи надання консультативної допомоги дітям під час воєнних дій; вплив воєнного конфлікту на психічне здоров'я дітей та надання практичних рекомендацій для фахівців, які працюють з цією вразливою групою.

74. Афанасьєва Н. Є. Психологічне консультування представників екстремальних професій: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : НУЦЗУ, 2017. 315 с. URL: <https://surl.li/fqtjdd>.

75. Бондаренко А., Радецька А. Консультативні парадигми та методи сучасної психологічної практики в Україні. *Психологічне консультування і психотерапія*. 2024. Вип. 22. С. 6-14. DOI: <https://doi.org/10.26565/2410-1249-2024-22-01>.

Стаття містить виклад результатів дослідження новітніх тенденцій, що характерні для сучасних процесів забезпечення психологічної допомоги в Україні як у сенсі парадигм, так і щодо методів, яким віддають

перевагу українські психологи.

76. Вавринів О. С. Основи психологічного консультування : навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 112 с.

77. Гурковський Д. Процедури і техніки психологічного консультування. *Вісник Львівського університету. Серія : Психологічні науки.* 2023. Вип. 18. С. 21-28. DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2023.18.3>.

Стаття присвячена дослідженню концептуально-го обґрунтування процедур і технік психологічного консультування. У межах проведеного дослідження з'ясовано, що люди звертаються до консультантів, коли їм потрібна допомога у вирішенні проблем, подоланні перешкод і зміні свого життя.

78. Калмиков Г. В., Ткач Т. В., Лиля М. В. Терапевтична психологія і консультативна психологія: статуси наук. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія.* 2024. Т. 35 (74), № 3. С. 18-24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.3/03>.

Стаття присвячена актуальним дискусійним питанням співвідношення двох психологічних наук, а саме: терапевтичної психології і консультативної психології. Розглядається важливий аспект спільного і відмінного в цих психологічних галузях, подається погляд науковців на статусність як терапевтичної психології, так і консультативної психології, висвітлюються існуючі підходи до розмежування цих наукових дисциплін.

79. Калмиков Г. В., Ткач Т. В., Решетняк С. Ю. Консультативна психологія і психологія консультування майбутнього: стан, ідеї і перспективи. *Вче-*

ні записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. 2023. Том 34 (73), № 5. С. 16-21. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2023.5/04>.

Стаття присвячена опису результатів теоретичного аналізу консультативної психології як самостійної психологічної галузі; наукових уявлень авторів статті щодо співвідношення психології консультування, консультативної психології і психотерапії; розкриттю некоректного в науковому сенсі нерозрізнення консультативної психології і психології консультування як поведінкових наук від психологічного консультування як процесу, як відношень консультанта і клієнта.

80. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати : методичні рекомендації. Київ : Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2022. 52 с. URL: <https://surl.li/jlybrd>.

81. Кресан О. Д. Психологічне консультування осіб, що постраждали від війни (гуманістичний напрям). *Людина та її реальність* : збірник матеріалів XII міжнародної науково-практичної конференції (м. Ніжин, 24-25 листопада 2021 р.). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. С. 68–73.

82. Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Психологічний супровід особистості в умовах війни : навчальний посібник. Київ-Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2024. 260 с. URL: <https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/8476/110552/Psykholohichnyy-suprovid-osobystosti-v-umovakh-viyny.pdf>.

83. Лук'янчук Н. В., Москаленко Л. С., Манік О. Т. Смишложитгеві орієнтації у чоловіків та жінок під час кризи середнього віку в умовах війни: імплікації для психологічного консультування. *Габітус*. 2025. Вип. 73. С. 178-182. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.73.30>.

84. Магдисюк Л. І. Особливості психологічного консультування клієнтів різних категорій. *Психологічні студії*. 2025. № 1. С. 60-65. DOI: <https://doi.org/10.32782/psych.studies/2025.1.8>.

У статті представлено теоретичний аналіз психологічного консультування клієнтів різних категорій, мета якого спрямована на надання психологічної допомоги, тобто розмова із психологом повинна допомогти людині у вирішенні її проблем і налагодженні міжособистісних стосунків з оточенням.

85. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Основи психологічного консультування : навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20907/1/opsykons.pdf>.

У навчальному посібнику розкрито актуальні питання психологічного консультування як професійної діяльності й процесу надання психологічної допомоги. Представлено матеріали, які зможуть допомогти практичному психологові-початківцю зрозуміти суть психологічного консультування як одного із найважливіших видів роботи та специфіку його застосування в різних умовах.

86. Магдисюк Л., Грушецька О., Гричанюк О. Причини проявів депресивних станів у підлітків: профілактика, психокорекція та психологічне кон-

сультування в умовах війни. *Psychology travelogs*. 2025. Iss. 2. С. 107-114. DOI: <https://doi.org/10.31891/PT-2025-2-10>.

У статті розглядається проблема депресивних розладів у підлітковому віці, яка набуває дедалі більшої актуальності в умовах сучасних соціальних трансформацій. Проаналізовано підходи вітчизняних та зарубіжних дослідників до вивчення причин, симптоматики та вікової специфіки депресивних станів у підлітків.

87. Неурова А., Романишин А. Психологія індивідуальної роботи з військовослужбовцями : навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 335 с. URL: <https://surl.li/hmidgh>.

88. Панок В. Г., Чаплак Я. В., Андреева Я. Ф. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультації : навчальний посібник / за ред. В. Г. Панка, І.М. Зварича. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 384 с. URL: <https://surl.li/ryudjg>.

У навчальному посібнику висвітлюються теоретико-методологічні та прикладні проблеми психологічного консультації. Використано інтегративний підхід у висвітленні сучасних тенденцій розвитку психологічного консультації як одного з основних видів надання психологічної допомоги.

89. Поплавська Є.В. Основи психологічного консультації : конспект лекцій. Одеса : МГУ, 2024. 51 с. <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/877b4a20-b956-43eb-a44f-231e75c61dec/content>.

90. Психологічний супровід воєнного та повоєнного періодів України: інформаційно-аналітичний

довідник / за ред. О. П. Лучанінової ; упоряд. О. П. Лучанінова, Я. В. Пилипчук, С. С. Рашидова, Г. В. Міськов, О. В. Углова. Вінниця : ТВОРИ, 2025. 290 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745461/1/IAS_Reference-Book_2025.pdf.

91. Ступницька О. Г. Особливості організації психологічного консультування військовослужбовців із числа бійців територіальної оборони. *Наукові записки. Серія: Психологія*. 2025. Вип. 3. С. 87–92. DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2025-3-12>.

92. Тарасевич І. Ю. Теорія та практика психологічного консультування: глосарій основних термінів, технік та методів консультування. Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2024. 50 с. URL: <https://surl.lu/egruiy>.

93. Типтюк Ю., Іванова Т. Використання систем штучного інтелекту для психологічної підтримки в умовах воєнного стану в Україні. *Журнал соціальної та практичної психології*. 2025. № 6. С. 171–177. URL: <https://doi.org/10.32782/psy-2025-6-24>.

У статті проаналізовано сучасні підходи до використання штучного інтелекту в психологічному консультуванні й обґрунтовано доцільність його застосування в умовах війни в Україні.

94. Фурса Т. П., Власенко Ю. К., Карачинський О. А. Особливості психотерапії та психологічного консультування в роботі з військовослужбовцями та ветеранами війни. *Габітус*. 2024. Вип. 57. С. 262–265. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663->

5208.2024.57.44.

У статті схарактеризовано аспекти трансформації психічного здоров'я військових і ветеранів в умовах війни.

95. Цільмак О. М., Онішкевич А. Д. Технології психологічного консультування : підручник. Одеса : Астропринт, 2023. 212 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.28114>.

У підручнику представлені різноманітні психотехнології, які можна використовувати у процесі психологічного консультування. У ньому послідовно розкрито суть застосування того чи іншого методу, його головну мету, правила та умови застосування, необхідні матеріали, методика його застосування та ін.

96. Чернякова О. В., Васильченко І. С. Особливості психологічного консультування сімей військовослужбовців в умовах війни. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. Вип. 6. С. 117-121. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.6.19>.

У статті висвітлено психологічні аспекти консультування сімей військовослужбовців, які активно виконують бойові завдання в умовах повномасштабної війни. Дослідження спрямоване на розкриття змісту ключових понять, таких як «психологічна допомога», «психологічний супровід», «соціально-психологічні особливості сімей військовослужбовців».

Розділ 4. Сучасні психологічні техніки та інструменти практичної роботи

97. Алгоритми діяльності працівників психологічної служби : Т. 1 / В. М. Горленко, І. В. Марухіна, В. Д. Острова, В. Г. Панок, В. В. Рибалка,

Д. Д. Романовська, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 138 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/719662/1/Algoritm_T_1_new.pdf.

98. Басенко О. М., Чернобровкін В. М. Психокорекційний вплив на розвиток життєстійкості у підлітків в умовах воєнного конфлікту. *Проблеми сучасної психології*. 2022. № 1. С. 7-15. DOI: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2022-1-1>.

99. Вишньовський В., Левицька Н. Система психодіагностики та психокорекції посттравматичних розладів у учасників бойових дій. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 2. С. 558-563. DOI: <https://doi.org/10.33108/sep2022.02.558>.

В статті описано послідовність щодо обрання діагностичних методів. Відзначено перелік психотерапевтичних і психокорекційних заходів для учасників бойових дій.

100. Вишньовський В., Муқан М. Використання НЛП у психокорекційній роботі. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 2. С. 155-161. DOI: <https://doi.org/10.33108/sep2022.02.155>.

Дана стаття присвячена використанню методу нейролінгвістичного програмування у психокорекційній роботі. У ній описано теоретичні основи техніки, її основна мета, умови ефективності та базові постулати нейролінгвістичного програмування.

101. Володарська Н. Д. Гештальт-технології у

відновленні психологічного здоров'я особистості. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Вип. 1. С. 68-73. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.1.10>.

102. Гуменюк Ю., Олексюк О., Гаркавенко Н. Психокорекція посттравматичних стресових розладів : тривожності та її подолання. *Психологія: реальність і перспективи*. 2023. Вип. 20. С. 30-38. DOI: https://doi.org/10.35619/prap_rv.v1i20.344.

103. Демиденко Т., Коломієць О. Арт-терапія у профілактиці соціальної ізолюваності людей похилого віку в умовах війни. *Ввічливість*. 2025. Вип. 1. С. 49-55. DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.1.8>.

Представлено аналіз проблеми соціальної ізолюваності людей похилого віку як однієї з ключових проблем сучасного суспільства. Метою даного дослідження стало визначення особливостей профілактики соціальної ізолюваності людей похилого віку засобами арт-терапії.

104. Железнякова Ю. В., Залановська Л. І. Феноменологічний підхід як основа гештальт-терапії. *Журнал сучасної психології*. 2024. Вип. 1. С. 70-78. DOI: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2024-1-8>.

105. Жигайло Н. Психокорекційні методи на шляху реабілітації воїнів у час війни. *Вісник Львівського університету. Серія : Психологічні науки*. 2024. Вип. 19. С. 38-44. DOI: <https://doi.org/10.30970/PS.2024.19.6>.

106. Калашник І. В., Сірик І. В. Методи арт-терапії у роботі з дітьми та дорослими, які пере-

жили психотравмуючу ситуацію. *Психологічний журнал*. 2025. Вип. 14. С. 69-80. DOI: <https://doi.org/10.31499/2617-2100.14.2025.328737>.

107. Каплуненко Я. Ю., Кучина В. В. Дослідження взаємозв'язку між медитацією та майндфулнес, дисоціативними проявами й емоційним інтелектом. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Психологія*. 2023. Вип. 74. С. 13-23. DOI: <https://doi.org/10.26565/2225-7756-2023-74-02>.

108. Каряка І. В., Доценко Л. В. Психокорекційні засоби подолання та попередження депресії у військовослужбовців. *Вісник Національного університету оборони України*. 2023. Вип. 1. С. 79-84. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-71-1-79-84>.

109. Костюченко О. В. Артпрактика в гештальт-підході до антикризової інтервенції. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Психологія*. 2025. Т. 36(75), № 1. С. 46-52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2025.1/09>.

У статті розкрито сутність, обґрунтовано особливу значущість гештальт-підходу до психологічної інтервенції у підтриманні психологічного здоров'я особистості, яка перебуває в кризових станах, що залежить від усвідомлення власних потреб, здатності до відновлення і спрямування власних психологічних ресурсів на їх реалізацію, оновлення здатності цінувати повсякдення, конструктивного редагування травматичних спогадів й оптимістичного прогнозування майбутнього.

110. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. <https://surl.li/fteznk>.

111. Куліш О. В., Сірик І. В. Психотерапія та психокорекція особистості з посттравматичним стресовим розладом. *Проблеми сучасної психології*. 2022. № 1. С. 46-52. DOI: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2022-1-5>.

У статті розкрито сутність поняття «посттравматичний стресовий розлад». Описано основні критерії та симптоми посттравматичного стресового розладу. Проаналізовано основні джерела виникнення посттравматичного стресового розладу у житті людини: війни, катастрофи, дорожньо-транспортні пригоди, стихійні лиха, техногенні катастрофи тощо.

112. Ларіна Т. О. Емпіричне вимірювання майндфулнес практик у контексті збереження здорового способу життя українців в умовах війни. *Габітус*. 2024. Вип. 62. С. 244-247. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208>.

У статті здійснено аналіз особистісних факторів та тенденцій відновлення здорового способу життя, збереження цілісності особистості та запобігання негативних психологічних станів в умовах війни.

113. Мазоха І. С. Арттерапія у підтримці емоційного стану та психосоціального розвитку дітей у кризових ситуаціях. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'янчука*. Серія: Педагогіка та психологія. 2025. № 1. С. 90-95. DOI: <https://>

doi.org/10.32782/3041-2021/2025-1-13.

У статті висвітлено значення арттерапії як ефективного методу підтримки емоційного стану та психосоціального розвитку дітей у кризових ситуаціях. Досліджено основні механізми впливу арттерапії на зниження рівня тривожності, страху, емоційного напруження та подолання наслідків психотравмуючих подій.

114. Міщенко М. С., Батяшова Є. І. Майндфулнес техніки для розвитку життєстійкості в умовах війни. *Психологічний журнал*. 2024. Вип. 12. С. 130-136. DOI: <https://doi.org/10.31499/2617-2100.12.2024.306815>.

У статті описано нові методи та техніки дозволяють людям зосередитися на теперішньому моменті та ефективно реагувати на виклики, що виникають в умовах війни. Метою дослідження є проаналізувати поняття «майндфулнес» у психології та теоретично обґрунтувати майндфулнес техніки для розвитку життєстійкості студентів в умовах війни. Результати дослідження вказують на те, що практика майндфулнесу може збільшити рівень життєстійкості людини, що дозволяє їй краще витримувати труднощі та відповідати на виклики в умовах війни.

115. Момот М. І. Концептуальні засади проведення психокорекційних груп: систематизація досліджень. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2022. № 2. С. 75-84. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/20292>.

У статті охарактеризовано методи групової роботи та особливості їх використання у тренінговій практиці. Проаналізовано роль гуманістичних принципів у створенні сприятливої атмосфери для розкриття учасників тренінгової групи та пізнання один одно-

20.

116. Мосол Н. О., Неманежина А. О., Ротко О. М. Ресурси арт-терапевтичних методів для збереження і підтримки психічного здоров'я особистості в умовах війни. *Габітус*. 2025. Вип. 73. С. 94-99. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.73.15>.

У статті досліджується використання арт-терапії як дієвого інструменту збереження та підтримки психічного здоров'я особистості в умовах війни.

117. Мотрук Т. О. Практика майндфулнес у психотерапевтичній практиці. *Слобожанський науковий вісник. Серія : Психологія*. 2023. Вип. 2. С. 30–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2023.2.5>.

У статті розглянуто актуальність майндфулнесу як сучасного напрямку роботи зі свідомістю, його можливості у подоланні наслідків стресу різного характеру. Розглядаються історичні витоки виникнення методу самоусвідомлення, його зв'язок із практиками медитації усвідомленості, віпасани, йоги. Основною ідеєю у практиці стає ідея наповнення змістом та усвідомленості моменту.

118. Музичко Л. В., Артюшина М. В. Зв'язок здатності до майндфулнес зі стресостійкістю українців під час війни. *Психологічні студії*. 2024. № 3. С. 46-55. DOI: <https://doi.org/10.32782/psych.studies/2024.3.7>.

119. Немировська Т., Карповець М. Вплив арт-терапії на психоемоційний стан дружин військово-службовців. *Психологія: реальність і перспективи*. 2024. Вип. 23. С. 121-130. DOI: https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi23.408.

Стаття присвячена тому, як арт-терапевтичні

методи впливають на стабілізацію психоемоційного стану дружин військовослужбовців, посилюючи їхню стійкість та зміцнюючи родинних стосунків.

120. Несен Р. С. Музикотерапія як немедикаментозний психокорекційний вплив в емоційному розвитку особистості. *Габітус*. 2025. Вип. 72(1). С. 117-122. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.72.1.21>.

121. Османова А. М., Верещагіна Н. В. Роль арт-терапії у відновленні психологічного благополуччя вимушенопереміщених осіб. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Психологія*. 2024. Т. 35(74), № 6. С. 168-176. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.6/26>.

122. Павловська-Кравчук В. А. Арт-терапія як засіб доступу до несвідомого досвіду в роботі з військовими, які перебувають у стані посттравматичного реагування. *Габітус*. 2025. Вип. 75(2). С. 192-196. DOI: <https://doi.org/10.32782/hbts.75.2.33>.

У статті розглянуто можливості арт-терапії як інструмента доступу до несвідомого досвіду в контексті роботи з військовослужбовцями, котрі перебувають у стані посттравматичного реагування. На основі міждисциплінарного аналізу психотерапевтичних, нейропсихологічних і транзакційно-аналітичних підходів описано механізми, які забезпечують вихід на емоційні істини, недоступні в межах традиційної вербальної терапії.

123. Пасько К. М. Використання арттерапевтичних засобів у роботі з психосоціального відновлення особистості. *Слобожанський науковий віс-*

ник. Серія: Психологія. 2024. № 1. С. 144-147. DOI: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2024.1.25>.

У статті приділено увагу актуальним проблемам психологічної допомоги населенню в результаті різних соціальних потрясінь, запропоновано стратегію психосоціального відновлення особистості, що представлено низкою арттерапевтичних вправ для роботи з різновіковими категоріями клієнтів, які потребують психологічної допомоги, проаналізовано переваги застосування методу арттерапії.

124. Пасько К. М. Психологічні особливості роботи з травмою у методі арт-терапії. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Психологія. 2025. Вип. 1. С. 96-99. DOI: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2025.1.17>.*

У статті розглядаються причини і прояви травми, а також зазначено методи арт-терапії, що можуть бути використані арт-терапевтом в ході роботи з травматичним досвідом клієнта. Так, з психологічного погляду травма є результатом непереборної загрози для особистості, яка запускає реакцію людини на стрес «бий/біжи/замри». Якщо людина пригнічена загрозою, у неї може розвинутися посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), за якого її тіло застрягає в реакції на стрес і продовжує поводитися так, начебто воно бореться з ворогом.

125. Перепелюк Т. Д., Джулай А. І., Ольховецький С. М. Особливості використання арт-терапії у роботі з членами родин військових. *Психологічний журнал. 2024. Вип. 12. С. 146-154. DOI: <https://doi.org/10.31499/2617-2100.12.2024.306829>.*

126. Психологічні технології сприяння позитивному психічному здоров'ю різних верств населен-

ня України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення : практичний посібник / Л. З. Сердюк, І. В. Данилюк, О. А. Чиханцова, В. В. Турбан, та ін.; за ред. Л.З. Сердюк. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2024. 168 с. URL: <https://surl.lt/vymhdj>.

У практичному посібнику висвітлюються базові основи дослідження феномена позитивного психічного здоров'я різних верств населення України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення – концептуальні засади, особистісні чинники та предиктори.

127. Разводова М. В. Теоретичні аспекти становлення та формування танцювальної арт-терапії. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Педагогічні науки.* 2024. Вип. 214. С. 300-304. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-214-300-304>.

128. Столярчук Н. Становлення та розвиток арт-терапії в історико-культурному контексті. *Fine art and culture studies.* 2023. Вип. 3. С. 204-212. DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2023-3-27>.

129. Теоретико-практичні аспекти психокорекційної роботи з військовослужбовцями військово-морського флоту України та членами їхніх сімей / А. В. Кернас, Ю. В. Чумаєва, Л. І. Котляр, О. Р. Савчук, Є. Г. Трушкова. *Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина").* 2025. № 5. С. 1971-1983. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5\(51\)-1971-1983](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5(51)-1971-1983).

130. Тимошенко Т. С., Дідович Ю. С. Репрезентативні системи як основа адаптації арт-терапевтичних технік до потреб особистості. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Психологія*. 2025. Т. 36(75), № 4. С. 54-60. DOI <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2025.4/08>.

У статті розглядаються поняття та види репрезентативних систем, а також особливості практичного застосування психологічних аспектів репрезентативних систем як основи для адаптації арт-терапевтичних технік до індивідуальних потреб особистості, а саме: здатності сприймати, аналізувати та виражати інформацію через сенсорні канали для досягнення високого рівня психоемоційного благополуччя.

131. Харитинський А. Технології психологічного супроводу суб'єктивного благополуччя військовослужбовців. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія*. 2024. Вип. 2(20). С. 110-116. DOI: [https://doi.org/10.17721/BPSY.2024.2\(20\).18](https://doi.org/10.17721/BPSY.2024.2(20).18).

Присвячено аналізу психологічних технологій супроводу суб'єктивного благополуччя особистості, що їх розробили й апробували українські та закордонні вчені в різних галузях.

132. Христук О. Л. Сучасні виміри психологічної практики: майндфулнес-підхід. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна*. 2018. Вип. 1. С. 153-161. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/1076>.

Здійснено спробу теоретично обґрунтувати пи-

тання вивчення нового сучасного методу – майндфулнес у психологічній практиці. Проаналізовано підходи зарубіжних та вітчизняних авторів до розуміння майндфулнес – напрямку у психології. Наведено результати емпіричних досліджень впливу майндфулнес-практик на психічне здоров'я особистості у зарубіжній психології.

133. Цимбалюк М., Жигайло Н. Психологічні особливості впливу процесу моделювання психокорекційних методів на ефективність реабілітацій демобілізованих з лав ЗСУ та інших військових формувань. *Вісник Львівського університету. Серія : Психологічні науки.* 2023. Вип. 18. С. 83-92.

134. Щирук І. А. Соціально-психологічні особливості профілактики та психокорекції наслідків ПТСР у військовослужбовців й цивільних осіб, постраждалих в умовах воєнного стресу. Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. 2025. № 3(2). С. 294-305. DOI: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2025-68-3-2-294-305>.

У статті представлено результати теоретичного та емпіричного аналізу дослідження соціально-психологічних наслідків дії ПТСР на особистість військовослужбовців та цивільних осіб в умовах воєнного стресу. Розкрито основні складові й специфіку організації роботи з постраждалими на ПТСР, що покладено в основу програми профілактик та корекції ПТСР в умовах воєнного стресу.

Авторський покажчик

А
 Андрєєва Я. Ф. 16, 46, 88
 Андрієтї А. В. 72
 Андрієвський К. Д. 73
 Артюшина М. В. 119
 Архангельська М. В. 21
 Аршава І. Ф. 1
 Афанасьєва Н. Є. 74

Б
 Бабак А. О. 32
 Басенко О. М. 98
 Батраченко І. Г. 22
 Батяшова Є. І. 114
 Бессманн У. 50
 Бондаренко А. 75
 Бутерко Я. М. 36
 Бульченко Д. В. 60
 Буцикін Є. 51

В
 Вавринів О. С. 76
 Валявко І. 52
 Васильченко І. С. 96
 Васильченко О. 53
 Великодна М. С. 2
 Верещагіна Н. В. 121
 Вестбрук Д. 23
 Видолоб Н. О. 37
 Вишньовський В. 99, 100
 Власенко Ю. К. 94
 Володарська Н. Д. 38, 101

Г
 Гаврюшенко В. 3
 Галушко Л. Я. 60
 Гаркавенко Н. 102
 Гейз Н. 4
 Горленко В. М. 97
 Горностай П. П. 5
 Гречановська О. В. 17
 Гричанок О. 86
 Грищенко О. В. 35
 Грушецька О. 86

Гудима О. В. 71
 Гуменюк Ю. 102
 Гурковський Д. 77

Г
 Гроф С. 6

Д
 Данилова Т. 24
 Данилюк І. В. 126
 Девід М. Басс. 7, 8
 Демиденко Т. 103
 Демчук О. О. 65
 Дерев'яно С. П. 25, 26
 Деркач Л. 31
 Джаббарова Л. В. 27
 Джудіт С. Бек. 28
 Джулай А. І. 125
 Дідович Ю. С. 130
 Дідора М. 9
 Доценко Л. В. 108
 Драгола Л. В. 10
 Дуткевич Т. В. 11

Є
 Євтушенко І. В. 60

Ж
 Жданова Т. 53
 Железнякова Ю. В. 104
 Жигайло Н. І. 105, 133
 Жигайло Н. І. (уклад.) 30

З
 Завгородня О. В. 66
 Залановська Л. І. 104
 Зварич І. М. 39
 Зливков В. 82
 Зорій Н. 40

І
 Іванова Т. 93
 Іванюк У. В. 54
 Іщук Н. В. 29

К

Калашник І. В. 106
 Калініченко Є. 41
 Калішук С. М. 67
 Калмиков Г. В. 78, 79
 Кантарьова Н. 55
 Каплуненко Я. Ю. 107
 Карамушка Л. М. 80
 Карачинський О. А. 94
 Карповець М. 119
 Каряка І. В. 108
 Касинець М. 31
 Кацавець Р. С. 12
 Кеннерлі Г. 23
 Кернас А. В. 129
 Кириченко В. Е. 56, 62
 Кіричевська Е. 31
 Кірк Дж. 23
 Колодяжна А. В. 41
 Коломієць О. 103
 Колтунович Т. А. 39
 Конотопчик В. Ю. 54, 57
 Костюченко О. В. 109
 Котляр Л. І. 129
 Котух О. 82
 Кременська Я. (перекл.) 12
 Кресан О. Д. 81
 Кузікова С. 82
 Кузьо О. 110
 Куліш О. В. 111
 Кульчицька А. 34
 Купцов А. 13
 Кучина В. В. 68, 107
 Кучук Н. В. 49

Л

Лазос Г. 58
 Лазуренко О. О. 15
 Ларіна Т. О. 112
 Левицька Н. 99
 Ли́ла М. В. 78
 Лисенкова І. П. 73
 Лукеча І. 42

Лукомська С. 82
 Лук'янчук Н. В. 83
 Лучанінова О. П. (ред) 90
 Лучанінова О. П. (упоряд.) 90
 Лучанінова О. П. 14

М

Магдисюк Л. І. 84, 85, 86
 Мазоха І. С. 113
 Максименко С. 31, 43
 Манік О. Т. 83
 Марухіна І. В. 97
 Маскельє Г. 44
 Маслюк А. М. 45
 Матяш М. М. 15
 Мірошніченко О. М. 59
 Міськов Г. В. (упоряд.) 90
 Міщенко М. С. 114
 Момот М. І. 115
 Москаленко Л. С. 83
 Мосол Н. О. 116
 Мотрук Т. О. 117
 Музичко Л. В. 118
 Мукан М. 100

Н

Неманежина А. О. 116
 Немировська Т. 119
 Несен Р. С. 120
 Неурова А. 87
 Носенко Е. Л. 1

О

Олексюк О. 102
 Ольховецький С. М. 125
 Онішкевич А. Д. 95
 Онуфрієва Л. А. (уклад.) 18
 Османова А. М. 121
 Острова В. Д. 97

П

Павловська-Кравчук В. А. 122
 Палеха Ю. І. 32
 Панко В. Г. (ред.) 97
 Панок В. Г. 16, 46, 88, 97

Паркулаб О. Г. 69
 Пасько К. М. 123, 124
 Педченко О. 64
 Перепелюк Т. Д. 125
 Пилипчук Я. В. (упоряд.) 90
 Плошинська А. А. 22
 Поляничко О. М. 64
 Поплавська Є. В. 89
 Посуньо В. А. 59
 Прищак М. Д. 17

Р

Радецька А. 75
 Разводова М. В. 127
 Рашидова С. С. (упоряд.) 90
 Редчиць О. (перекл.) 6
 Реммерс А. 50
 Решетняк С. Ю. 79
 Рибалка В. В. 19, 97
 Роберт Л. 33
 Романишин А. 87
 Романовська Д. Д. 97
 Романчук О. (ред.) 23
 Ротко О. М. 116

С

Савчук О. Р.
 Сергата І. О. 60
 Сердюк Л. З. 126
 Сильмаха А. 34
 Сірик І. В. 106, 111
 Славська Я. А. (уклад.) 30
 Сняданко І. І. 35
 Соснович Н. В. 97
 Столярчук Н. 128
 Ступницька О. Г. 91

Т

Тарасевич І. Ю. 92
 Терехова Л. 70
 Тертична Н. А. 15
 Тимошенко Т. С. 130
 Типтюк Ю. 93
 Ткач Т. В. 78, 79
 Ткаченко К. В. 60
 Ткачук І. І. 97

Токарева Ю. М. 67
 Трач Р. С. 47, 61
 Трушкова Є. Г. 129
 Турбан В. В. 20, 126

У

Углова О. В. (упоряд.) 90

Ф

Федоренко Р. П. 85
 Фурса Т. П. 94

Х

Харитинський А. 131
 Христук О. Л. 132

Ц

Цимбалюк М. 133
 Цільмак О. М. 95

Ч

Чайковська О. М. (уклад.) 18
 Чапак Я. В. 16, 46, 88
 Черниш Ю. В. 71
 Чернобровкін В. М. 98
 Чернякова О. В. 96
 Чиханцова О. А. 126
 Чуйко Г. В. 39
 Чумасва Ю. В. 129

Ш

Шамлян К. М. 62
 Шаповалова Л. А. 48
 Шауенбург Г. 63
 Шахова О. Г. 49
 Шевяков О. В. (уклад.) 30
 Щербак Т. 82
 Щирук І. А. 134

Я

Явна К. (ред.) 23
 Яценко Т. С. 64

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
Розділ 1. Теоретичні основи практичної психології.....	4
Розділ 2. Основні напрями та підходи в практичній психології	9
2.1. Когнітивно-поведінковий підхід.....	9
2.2. Гуманістичний підхід	13
2.3. Психодинамічний підхід	17
2.4. Екзистенційний підхід	21
Розділ 3. Психологічне консультування в умовах воєнного стану.....	24
Розділ 4. Сучасні психологічні техніки та інструменти практичної роботи	30
Авторський покажчик	42

Довідкове видання

Основи практичної психології: концепції, підходи та техніки

Рекомендаційний покажчик літератури

Укладач: **Ткаченко** Діна Віт аліївна

Редактор: О. О. Цокало

Комп'ютерний набір: Д. В. Ткаченко

Дизайн і верстка: Д. В. Ткаченко

Формат Ум. друк. арк.
Тираж ___ прим. Зам. № ___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Г. Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.

Адреса бібліотеки МНАУ:
54020, м. Миколаїв, вул. Генерала Алмазова, 73
Адреса сайту: lib.mnau.edu.ua

